

Pihateiden talviauraus

Kaupunkirakennelautakunta 16.03.2016, §46
Kaupunginhallitus 11.04.2016, §172
Kaupunginhallitus 25.04.2016, §189
Kaupunginvaltuusto 16.05.2016, §46
Kaupunginhallitus 06.02.2017, §70
Kaupunginhallitus 04.09.2017, §446
Kaupunginvaltuusto 25.09.2017, §91
VHO:n päätös 21.02.2020
Kaupunginhallitus 31.08.2020, §385
KHO:n päätös 14.10.2021
Kaupunginhallitus 08.11.2021, § 527
Kaupunkirakennelautakunta 19.01.2022, §14
Kaupunkirakennelautakunta 25.05.2022, §95
Kaupunginhallitus 06.06.2022, §293
Kaupunginvaltuusto 29.08.2022, §68
Kaupunginvaltuusto 19.09.2022, §82
Kaupunkirakennelautakunta 02.10.2024, §142
Kaupunkirakennelautakunta 30.10.2024, § 155
Kaupunginhallitus 25.11.2024, §510

Yksityisteiden harmonisointia ja kunnossapitoa on käsitelty Kokkolan kaupungin toimielimissä useaan otteeseen vuodesta 2016 alkaen.

Kaupunginvaltuusto on viimeisimmässään päätöksessä 19.09.2022, §82 päättänyt, että yksityisteiden kesäkunnossapito lopetetaan kaikilla yksityisteillä myös kaupunginvaltuuston 25.09.2017, §91 päätöksessä ympärivuotiseen kunnossapitoon jätettyjen teiden osalta 30.04.2023. Hoitovastuu näiden osalta on siirtynyt yksityistiekunnille 01.05.2023, pois lukien talviauraus. (talviaurauksen piiriin on kuulunut myös pihatiet). 01.05.2023 alkaen on noudattu näillä yksityisteillä kaupunkirakennelautakunnan 19.01.2022, §14 tekemää päätöstä.

Oheismateriaali A Aikaisempi päätöksenteko on oheismateriaalina

Pihateiden talviauraus määritellään kaupunkirakennelautakunnan 19.01.2022, §14 päätöksen mukaisesti ja niille sovelletaan samoja ehtoja kuin muuhunkin talviauraukseen.

'Talviaurauksen osalta pihatien tulee olla autolla ajokelpoinen, pysyvän asutuksen pääsytie ja sijaita Kokkolan kaupungin alueella, asemakaava-alueen ulkopuolella, kuten yksityistiet.

Pysyvän asutuksen käyttämä pihatieosan pituus tulee olla vähintään 70m. Pituus mitataan kunnossapidettävän tai ennestään avustettavan tien reunasta vakituisesti asutun kiinteistön pihapiirin alkamiskohtaan saakka.

Pihapiirin laajuudelle ei ole Suomen lainsäädännössä metrimääräistä määritelmää. Yleinen pääsääntö on, että pihapiiriin kuuluu asunnon välitön ympäristö ja alueella sijaitsevat piharakennukset. Usein pihapiiri rajataan muusta ympäristöstä aidalla tai muulla vastaavalla tavalla. Selkeyden vuoksi on kuitenkin syytä määrätä pihatien mittaamiselle tässä yhteydessä perusteet. Pihatie päättyy asunnosta 20m etäisyydelle tulosuunnasta tai mikäli piharakennuksia on asunnosta mitattuna etäämmällä, niin pihatie päättyy tulosuunnasta mitattuna piharakennuksen lähimpään seinään.

Mikäli kiinteistö jää asumattomaksi tai se ei enää ole vakituksessa asumiskäytössä, tulee siitä ilmoittaa välittömästi kaupungin tiemestarille. Kaupungilla on oikeus periä aurauksesta syntyneet aiheettomat kustannukset takaisin.'

Kokkolan kaupungin alueella mukaan lukien Kälviä, Ullava ja Lohtaja sijaitsee noin 850 kpl pihatietä. Pihateiden talviauraus kustantaa vuositasolla noin 100 000 – 150 000€.

Kaupungilla ei ole lakisääteistä velvoitetta näiden pihateiden hoitamiseen. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksessään 21.2.2020 (20/0004/1) tarkemmin ilmenevällä tavalla todennut (oheismateriaali A), että vastuu yksityisten teiden ylläpidosta ja avustusten myöntäminen yksityisten teiden ylläpitoon ovat kunnan vapaaehtoisia tehtäviä, jotka Kokkola itsehallintonsa perusteella on päättänyt ottaa hoitaakseen. Kaupunki voi itsehallintonsa puitteissa päättää yksityisten teiden ylläpitoa koskevista periaatteista. Pihatiet on esitetty liitteessä A.

Liite A Pihatiet

Kaupunkiympäristöjohtaja

Kaupunkirakennelautakunta päättää, että

1. liitteessä A esitettyjen pihateiden auraus lopetetaan kaupungin toimesta 30.04.2025
2. hoitovastuu siirtyy yksityistiekunnille tai pihatiealueen omistajalle / haltijalle 01.05.2025 alkaen

Käsittely

Jäsen Brandt esitti että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi koska, ”*pitäisi tehdä sosiaalisten vaikutusten arviointi ja tarkastettaisiin liitteenä olevan kartan paikkansa pitävyys*”. Jäsenet Mäkelä, Hjelm ja Jussila kannattivat Brandtin esitystä.

Koska oli tehty kannatettu esitys asian palauttamisesta uuteen valmisteluun puheenjohtaja esitti, että asiassa suoritetaan äänestys.

Äänestys

Suoritettussa äänestyksessä asian käsittelyn jatkaminen (JAA) sai 3 ääntä ja Brandtin palautusesitys (EI) sai 6 ääntä yksi poissa.

Liite B Äänestyslista

Päätös Kaupunkirakennelautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Kaupunkirakennelautakunta 11.12.2024 § 186
961/10.03.01.01/2021

Pihateiden talviaurauksen lopettaminen on osa Kokkolan kaupungin talousohjelmaa vuosille 2024 – 2026. Kaupunginvaltuusto käsitteli 13.11.2023 § 118 vuoden 2024 talousarviota, jonka yhteydessä päätti, että toiminnan tehostamista jatketaan uuden talousohjelman puitteissa ja muilla toimilla, jotta varmistetaan tulevien vuosien taloudelliset edellytykset ja tasapaino. Kaupunginhallitus käynnisti talousohjelman 19.02.2024, §75.

Liitteenä olevassa kartassa esitetyt pihatiet on luokiteltu värein siten, että kiinteistön omistajan/haltijan aurausvastuulla olevat pihatiet on merkitty punaisella ja ne pihatiet, jotka on jo otettu tiekunnan hoitoon, on merkitty sinisellä. Pihatiet on esitetty liitteessä A.

Liite A Pihatiet

Sosiaalisten vaikutusten arviointi on oheismateriaalina A. Kokouksen aikana esitellään paikkatietotarkasteluaineisto myös Trimble Locus Cloud -järjestelmästä.

Oheismateriaali A Sosiaalisten vaikutusten arviointi

Kaupunkiympäristöjohtaja

Kaupunkirakennelautakunta päättää, että

1. liitteessä A esitettyjen pihateiden auraus lopetetaan kaupungin toimesta 30.04.2025
2. hoitovastuu siirtyy yksityistiekunnille tai pihatiealueen omistajalle / haltijalle 01.05.2025 alkaen

Muutosesitys

Jäsen Reetta Hjelm esitti muutosesityksen:

1. Esitän, että Kokkolan haja-asutusalueilla yli 75-vuotiaiden ns. pihateiden omistajien kohdalla ja Soiten tai vastaavan yksityisen yrityksen pyytäessä vammaispalvelun, sosiaalipalvelun ja kotihoidon osoittamille asukkaille tieaurausta huolehditaan siitä kaupungin toimesta (edellyttää neuvonpitoa Soiten tai yksityisen yrityksen kanssa). Soiten työntekijöiltä ei voi vaatia selvitystä eri asiakkaiden kohdalla, mitkä tahot huolehtivat missäkin paikassa aurauksesta.
 - 2.1. Talviaurausta jatketaan yli 150 metriä pitkien pihateiden osalta.
 - 2.2. Pituudeltaan alle 150 metriä olevien pihateiden auraus lopetetaan kaupungin toimesta 30.4.2025.

2.3. Hoitovastuu pituudeltaan alle 150 metriä pitkiä olevien pihateiden osalta siirtyy yksityistiekunnille tai piha-alueen omistajalle/ haltijalle 1.5.2025 alkaen.

Päätös Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi yksimielisesti jäsen Reetta Hjelmin muutosesityksen.

Eriävä mielipide Kaupunkiympäristöjohtaja Nina Kujala jätti eriävän mielipiteen:

Perustelut

Hallintolain 2 luvussa säädetään hyvän hallinnon perusteista. Niihin kuuluvat muun muassa hallinnon oikeusperiaatteet, jotka ohjaavat viranomaisen päätösharkintaa ja muuta asian käsittelyä. Yksi hallinnon oikeusperiaatteista on yhdenvertaisuus, joka velvoittaa mm. kuntalaisten tasapuoliseen kohteluun. Perustuslain yhdenvertaisuusperiaate tarkoittaa sitä, että voimassa olevia lakeja on sovellettava yhdenvertaisesti. Mikäli ihmisryhmiä kohdellaan lainsäädännössä eri tavoin, sille täytyy olla peruste.

Kaupunkirakennelautakunnan 31.10.2024, §155 päätöksen perusteella yli 75 -vuotiaat asetetaan eriarvoiseen asemaan asuinpaikan perusteella. Pihateiden aurausta toteutetaan päätöksen mukaisesti taajama-alueiden ulkopuolella / haja-asutusalueilla (pätöksen tarkastelualue) sijaitsevilla pihateillä, mikäli pihatien varsilla olevissa talouksissa asuu yli 75 -vuotiaita. Tarkastelualueen ulkopuolella aurausta ei edelleenkään suoriteta. Talviaurausta myös jatketaan yli 150 metriä pitkien pihateiden osalta entisen 70 metrin sijaan.

Pihateiden auraaminen ei ole kaupungin lakisääteistä toimintaa ja Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä (8.6.2022 § 84) lopetti Lumiseteli-palvelun 1.10.2022 alkaen.

Yksityisten pihateiden aurauksen (yksityisteiden harmonisointi) tarkoituksena on ollut luopua kunnan vapaaehtoisista tehtävistä, jotka kaupunki on itsehallintonsa perustella päättänyt ottaa hoitaakseen. Kaupunki voi itsehallintonsa puitteissa päättää teiden ylläpitoa koskevista periaatteista. Aikaisempien linjausten perusteella kaupunki tukee tarvittaessa tienpitoa tasapuolisesti myönnettävillä avustuksilla erikseen päätettävien periaatteiden mukaisesti. Tällä tavalla pystytään takaamaan kuntalaisten tasapuolinen kohtelu.

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 501

Valmistelija Hallintojohtaja Ben Weizmann

Kaupunkirakennelautakunta päätti 30.10.2024 § 155 pihateiden talviaurausta koskevassa asiassa, että Kokkolan haja-asutusalueilla yli 75-vuotiaiden ns. pihateiden omistajien kohdalla ja Soiten tai vastaavan yksityisen yrityksen pyytäessä vammaispalvelun, sosiaalipalvelun ja kotihoidon osoittamille asukkaille tieaurausta huolehditaan siitä kaupungin toimesta (edellyttää neuvonpitoa Soiten tai yksityisen yrityksen kanssa). Soiten työntekijöiltä ei voi vaatia

selvitystä eri asiakkaiden kohdalla, mitkä tahot huolehtivat missäkin paikassa aurauksesta.

Tämän lisäksi päätettiin, että talviaurausta jatketaan yli 150 metriä pitkien pihateiden osalta ja, että pituudeltaan alle 150 metriä olevien pihateiden auraus lopetetaan kaupungin toimesta 30.4.2025 ja, että hoitovastuu pituudeltaan alle 150 metriä pitkiä olevien pihateiden osalta siirtyy yksityistiekunnille tai piha-alueen omistajalle/ haltijalle 1.5.2025 alkaen.

Esittelijän (Kaupunkiympäristöjohtaja) pohjaesitys oli, että kaupunkirakennelautakunta päättää, että (liitteessä A) esitettyjen pihateiden auraus lopetetaan kaupungin toimesta 30.04.2025 ja, että hoitovastuu siirtyy yksityistiekunnille tai pihatalueen omistajalle / haltijalle 01.05.2025 alkaen.

Liite A Kaupunkirakennelautakunta 30.10.2024 § 155

Esittelijä jätti päätökseen eriävän mielipiteen, joka on tämän asian oheisaineistona

Oheisaineisto Kaupunkiympäristöjohtajan eriävä mielipide

Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja ovat ilmoittaneet 4.11.2024 päivätyllä kirjeellä käyttävänsä hallintosäännön 36 § mukaista otto-oikeutta kaupunkirakennelautakunnan 30.10.2024 § 155 Pihateiden talviauraus päätökseen.

Kuntalain 92 §:n mukaisesti kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja tai muu hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija voivat ottaa kunnahallituksen käsiteltäväksi asian, joka on kuntalain nojalla siirretty muun muassa kunnanhallituksen alaisen viranomaisen toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen. Asia on otettava ylempään toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa saman lain 134 §:ssä tarkoitettun oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä.

Otto-oikeuden käyttäminen tarkoittaa sitä, että alemman viranomaisen käsittelemä asia siirtyy kokonaan kunnanhallituksen käsiteltäväksi, eivätkä alemman viranomaisen ratkaisut sido kunnanhallitusta. Asiassa voidaan siis tehdä uusi päätös, pysyttää, kumota tai muuttaa tehty päätös ja tämän lisäksi palauttaa asia päätöksen tehneen viranomaisen käsiteltäväksi. Kun kysymyksessä on kunnan yleiseen hallintoon tai talouteen kuuluvas asia hallituksen otto-oikeus on lähtökohtaisesti rajaton, mikäli asia ei muutoin ole otto-oikeuden rajoitusten piirissä (vrt. saman lainkohdan 5 mom.). Nyt kysymyksessä olevaan asiaan ei näin ollen liity otto-oikeuden rajoituksia. Päätökseen, jolla asia on otettu käsiteltäväksi, ei saa erikseen hakea muutosta (mm. KHO 1985 II 42).

Hallintosäännön 18 §:n 5 kohdan mukaisesti kaupunginjohtajan tehtävänä on seurata muun muassa lautakuntien toimintaa sekä päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Saman säännösten

5 §:n mukaisesti kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävänä on niin ikään seurata muun muassa lautakuntien päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta ja tämän lisäksi velvollisuus ryhtyä tarvittaessa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin asian ottamiseksi kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Nyt kysymyksessä olevassa asiassa kaupunkirakennelautakunta on esittelijän pohjaesityksestä poiketen päätöksestä tarkemmin ilmenevällä tavalla päättänyt alueellisesti kaupungin eri alueilla (haja-asutus) sijaitsevien niin sanottujen pihateiden omistajien teiden aurauksesta ikään perustuvien edellytysten täytyessä. Samalla on päätetty, että kaupungin toimesta tienaurauksesta huolehditaan eri viranomaisten (Soite) tai yksityisten yritysten sitä pyytäessä, mikäli kysymyksessä on päätöksessä mainittujen palveluiden piiriin osoitetusta asukkaasta. Kun otetaan huomioon vielä lautakunnan päätöksestä (k. 2) ilmenevä voidaan todeta, että kaupungin velvollisuudet pikemminkin lisääntyvät verrattuna nykyiseen.

Viranomaisen päätösharkintaa ja asian käsittelyä ohjaavia sääntöjä kutsutaan hallinnon oikeusperiaatteiksi. Kuten lautakunnan päätökseen jätetystä eriävistä mielipiteistä erikseen ilmenee päätösharkintaa rajoittavat yhdenvertaisuus-, suhteellisuus- ja objektiviteettiperiaatteet. Yhdenvertaisuusperiaate on ilmaistu perustuslain 6 §:ssä josta johtuu, että samanlaisissa tapauksissa asiat ratkaistaan lähtökohtaisesti samalla tavalla. Sama koskee siis periaatteellisia ratkaisuja.

Kaupunkirakennelautakunnan päätös on ongelmallinen ensiksikin siitä näkökulmasta, että se ei kohtelee kaikkia kaupungin asukkaita samalla tavalla kun huomiodaan sen rajattu alueellisuus. Toiseksi siinä vedetään kategorinen raja ikään liittyen. Sinänsä positiivinen erityiskohtelu on sallittua, mikäli se tarkoittaa harkittuja toimia, joilla joku ihminen tai ihmisryhmä saadaan samalle tasolle muiden kanssa, jotka eivät erikseen tarvitse erityistoimintoja. Nyt kysymyksessä olevassa asiassa ei ole kysymys siitä. Tämän lisäksi lautakunnan päätöksen sanamuodon mukaisesti päätös kohtelee kaupungin asukkaita täysin sattumanvaraisesti, ei vain koko kaupungin osalta vaan myös päätöksessä rajatun alueen sisällä. Toteutuessaan päätös asettaisi myös muut kaupunkilaiset sattumanvaraisesti epätasa-arvoiseen asemaan riippuen siitä sattuvatko he asuamaan päätöksessä tarkoitettulla tieosuudella vai eivät. Käytännössä tieosuuksilla asuu runsaasti kaupunkilaisia, jotka eivät täytä lautakunnan päätöksessä edellytetyjä kriteerejä, ei niin iän kuin senkään osalta tarvitsevatko he päätöksessä tarkoitettuja erikseen osoitettuja palveluita tai eivät. Todetaan vielä, että toteutuessaan kaupunkirakennelautakunnan päätös olisi lähes mahdoton toimeenpanna.

Sen lisäksi, että päätös on ilmeisen lainvastainen on huomioitava, että päätös on ristiriidassa kaupunginhallituksen 19.02.2024 (§ 75) käynnistämän talousohjelman kanssa. Päätöksenteolta edellytetään johdonmukaisuutta ja ne toimet joita koko organisaatiolta on edellytetty tulisi toimeenpanna siten kuin ohjelma edellyttää. Tämä korostuu varsinkin asioissa, jotka eivät ole kaupungin lakisäätöisiä

tehtäviä. Edellä olevan perusteella asia tulee palauttaa kaupunkirakennelautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää

1. käsitellä kaupunkirakennelautakunnan 30.10.2024 § 155 otto-oikeuden perusteella.
2. palauttaa asian kaupunkirakennelautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.
3. edellyttää, että kaupunkirakennelautakunta käsitellessään asiaa huomioi kaupunginhallituksen tässä pykälässä esittämät perusteet.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

Kaupunkirakennelautakunta 11.12.2024 § 186
961/10.03.01.01/2021

Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja ovat ilmoittaneet 4.11.2024 päivätyllä kirjeellä käyttävänsä hallintosäännön 36 § mukaista otto-oikeutta kaupunkirakennelautakunnan 30.10.2024 § 155 Pihateiden talviauraus päätökseen.

Kaupunginhallitus on 25.11.2024 §501 käsittelyt asian otto-oikeuden perusteella ja palauttanut asian kaupunkirakennelautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Kaupunkirakennelautakunta huomioi kaupunginhallituksen esittämät perusteet päätöksenteossaan.

Kaupunkiympäristöjohtaja

Kaupunkirakennelautakunta päättää, että

1. liitteessä A esitettyjen pihateiden auraus lopetetaan kaupungin toimesta 30.04.2025
2. hoitovastuu siirtyy yksityistiekunnille tai pihatiealueen omistajalle / haltijalle 01.05.2025 alkaen
3. päätöksenteossa on huomioitu kaupunginhallituksen 25.11.2024, §501 esittämät perusteet
4. pihateiden talviaurauksen avustusperiaatteista päätetään erillisessä pykälässä

Päätös

Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi päätösesityksen.